

Język to Twój paszport. Ucz się języków!

Katarzyna Gut

Korzyści płynących ze znajomości języków obcych nie sposób przecenić. Nie bez powodu porozumiewanie się w językach obcych zostało wpisane na listę kompetencji kluczowych określonych przez Radę i Parlament Europejski. Według badań Eurobarometru, aż 72 proc. z nas twierdzi, że każdy powinien nauczyć się co najmniej dwóch języków obcych. Tymczasem wyniki Europejskiego Badania Kompetencji Językowych przeprowadzonego wśród naśtoletnich uczniów 14 państw są dla Polski wysoce niesatysfakcjonujące.

Badanie *European Survey on Language Competences*, przeprowadzone w Polsce na zlecenie MEN przez Instytut Badań Edukacyjnych, pokazało, że aż 75 proc. polskich uczniów osiąga w zakresie kompetencji językowych (pisanie, czytanie, słuchanie) w uczeniu się angielskiego jako pierwszego języka poziom nie wyższy niż A2 (badana skala od pre-A do B2). W przypadku drugiego języka (niemieckiego) poziomu tego nie przekroczyło aż 94 proc. badanych. Analiza danych Centralnej Komisji Egzaminacyjnej wskazuje, że problem dotyczy głównie obszarów wiejskich i małych miejscowości, gdzie uczniowie osiągają niższe wyniki z egzaminów gimnazjalnych niż ich rówieśnicy z dużych miast.

Kroki zmierzające do rozwiązania problemu od lat podejmuje wiele instytucji oświatowych. Znaczącym momentem było wprowadzenie nowej *Podstawy programowej*, nakładającej obowiązkową naukę pierwszego języka obcego już od pierwszej klasy szkoły podstawowej, a drugiego – od gimnazjum. Działania mające na celu podnoszenie jakości nauczania języków obcych prowadzi Ośrodek Rozwoju Edukacji (ORE), który od kwietnia br. realizuje, w partnerstwie z Centrum Kształcenia Nauczycieli Języków Obcych i Edukacji

Europejskiej UW, projekt systemowy pn. *Podnoszenie jakości nauczania języków obcych na I, II i III etapie edukacyjnym, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów defaworyzowanych*.

Jeden z siedmiu wydziałów ORE – Rozwoju Kompetencji Językowych aktywnie wspiera szkoły i placówki systemu oświaty w realizacji ich zadań dydaktycznych związanych z edukacją językową. W ramach swoich działań na rzecz podnoszenia efektywności nauczania wydział organizuje szkolenia dla trenerów, doradców metodycznych i nauczycieli języków obcych, opracowuje materiały edukacyjne oraz promuje działalność innowacyjną w obszarze edukacji językowej. ORE pełni również rolę instytucji pośredniczącej II stopnia dla projektów konkursowych dla priorytetu III POKL, w ramach których realizowane są m.in. liczne zajęcia i obozy językowe dla dzieci. Z tej formy wsparcia skorzystało już ponad 100 tys. uczniów. Beneficjenci konkursowi, dla podniesienia skuteczności nauczania języków obcych stosują różne techniki i metody (np. CLIL), a także narzędzia (platformy internetowe, gry i programy multimedialne). W ramach projektu *Opracowanie i wdrożenie kompleksowego systemu pracy z uczniem zdolnym* niebawem ukaże się poradnik dla nauczycieli *Rozwijanie zdolności*

językowych w szkole autorstwa J. Sobańskiej-Jędrych, B. Karpety-Peć i M. Torenc.

Do współpracy przy realizacji zadań merytorycznych w projekcie *Podnoszenie jakości nauczania języków obcych na I, II i III etapie edukacyjnym, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów defaworyzowanych* zostało zaproszone Centrum Kształcenia Nauczycieli Języków Obcych i Edukacji Europejskiej UW (CKNJOiEE), instytucja nagrodzona przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego za działania na rzecz poprawy jakości kształcenia, która wesprze ORE w realizacji zadań merytorycznych.

Pierwszy etap projektu zakłada przede wszystkim przygotowanie materiałów dydaktycznych, a także przeprowadzenie działań w szkołach, mających na celu budowę środowiska przyjaznego nauce języków, jak również nawiązanie kontaktu z placówkami, które w kolejnych etapach zostaną objęte pilotażem. Zestaw pakietów metodycznych (dla I, II i III etapu edukacyjnego) będzie pełnił funkcję poradnika dla nauczycieli posiadających kwalifikacje do nauczania na danym etapie edukacyjnym, dostarczającego nowych impulsów do doskonalenia jakości nauczania. Pakiety będą zawierały odwołania do otwartych zasobów internetowych, zwłaszcza nagrań audio, wideo, i będą poruszały m.in. następujące tematy: wykorzystanie neurolingwistyki w nauczaniu, wykorzystanie TIK, praca metodą projektu, autonomia w nauczaniu języka obcego, Europejskie Portfolio Językowe. Przykłady zawarte w pakietach odniosą się do nauczania języka angielskiego, francuskiego i niemieckiego. Materiały uwzględnią najnowsze tendencje międzynarodowe w nauczaniu języków obcych, aktualny stan prawny nauczania języków obcych w polskim systemie edukacyjnym (ze szczególnym uwzględnieniem *Podstawy programowej*) oraz dobre praktyki w szkolnictwie polskim i zagranicznym. CKNJOiEE opracuje również programy 20-godzinnych szkoleń podwyższających kompetencje zawodowe nauczycieli w zakresie m.in. stosowanych stylów i strategii uczenia się, ze szczególnym naciskiem na strategię motywacyjną; metod i technik nauczania; formalnych i nieformalnych sposobów uczenia się języków obcych.

Kolejne zadanie to przygotowanie poradnika zawierającego wskazówki dotyczące budowania środowiska wspierającego efektywne nauczanie języków obcych. Poradnik będzie przeznaczony nie tylko dla nauczycieli, ale także dla bibliotekarzy, dyrektorów szkół, przedstawicieli organów prowadzących szkoły, rad rodziców z obszarów defaworyzowanych i będzie podstawowym materiałem wykorzystywanym w szkoleniach.

Szkolenia pozwolą na nabycie przez uczestników kompetencji do podejmowania działań podwyższających efektywność nauczania języków obcych.

Uzupełnieniem pakietów metodycznych i poradnika będzie zestaw 120 bezpłatnych, otwartych, zasobów edukacji językowej. Zasoby będą koncentrowały się wokół trzech tematów: wielokulturowości, rozwijania kompetencji komunikacyjnych oraz integracji językowo-przedmiotowej, zaprezentowanych w atrakcyjnej formie (np. gier, filmów, piosenek, rebusów, rymowanek) i powiązanych ze scenariuszami lekcji oraz kartami pracy ucznia.

Pierwszym krokiem zmierzającym do nawiązania współpracy ze szkołami znajdującymi się na obszarach defaworyzowanych będzie festiwal językowy, oparty na motywie podróży ze Smokiem Europkiem – bohaterem Europejskiego Portfolio Językowego. W szkołach podstawowych i gimnazjach, które zgłoszą chęć udziału w projekcie, zostaną przeprowadzone zajęcia dla uczniów wprowadzające w klimat czterech państw – Wielkiej Brytanii, Niemiec, Francji i Rosji, obrazujących cztery najczęściej nauczane w polskich szkołach języki obce. Scenariusz zajęć, przygotowany przez Fundację Instytut Jakości w Edukacji, zakłada realizację krótkich aktywności rozbudzających zainteresowanie językiem i kulturą odwiedzanych państw. Hasło projektu: *Język to Twój paszport. Ucz się języków!* uzmysławia, że znajomość języków obcych jest przepustką, która daje dostęp do nowej wiedzy, możliwość swobodnego podróżowania, większe szanse na rozwojową pracę. Do udziału w zajęciach zostaną zaproszeni rodzice i przedstawiciele lokalnych społeczności, zwłaszcza ci, którzy mają wpływ na proces uczenia się języków przez dzieci. Ze szkołami, które wezmą udział w zajęciach, zostanie nawiązana długofalowa współpraca, a nauczyciele z tych placówek zostaną zaproszeni na szkolenia.

Katarzyna Gut

Koordynatorka projektu *Podnoszenie jakości nauczania języków obcych na I, II i III etapie edukacyjnym, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów defaworyzowanych*. Absolwentka Instytutu Stosunków Międzynarodowych UW. W latach 2003-2007 nauczycielka języka angielskiego w szkole podstawowej i gimnazjum. Od 2007 r. pracownik jednostki zajmującej się monitorowaniem i wdrażaniem projektów unijnych MEN, a następnie Ośrodka Rozwoju Edukacji. Realizowała projekty dotyczące opracowania Krajowych Ram Kwalifikacji. Ukończyła studia doktoranckie w dziedzinie ekonomii SGH. Przygotowuje doktorat z zakresu rozwoju kapitału ludzkiego.